

BEVROREN TIJD

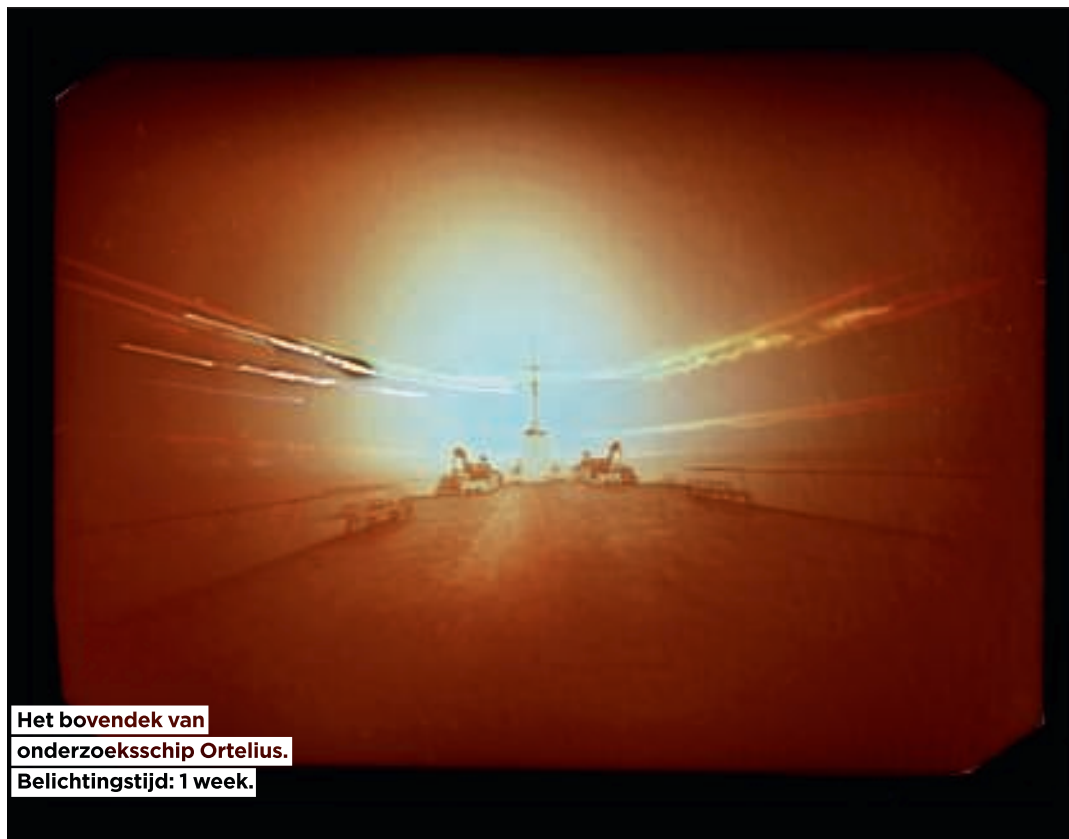
Studentenwoningen

op Spitsbergen.

Belichtingstijd van de foto: 2 maanden.

WETENSCHAP

BEELDREPORTAGE
SPITSBERGEN: SHAPES OF TIME

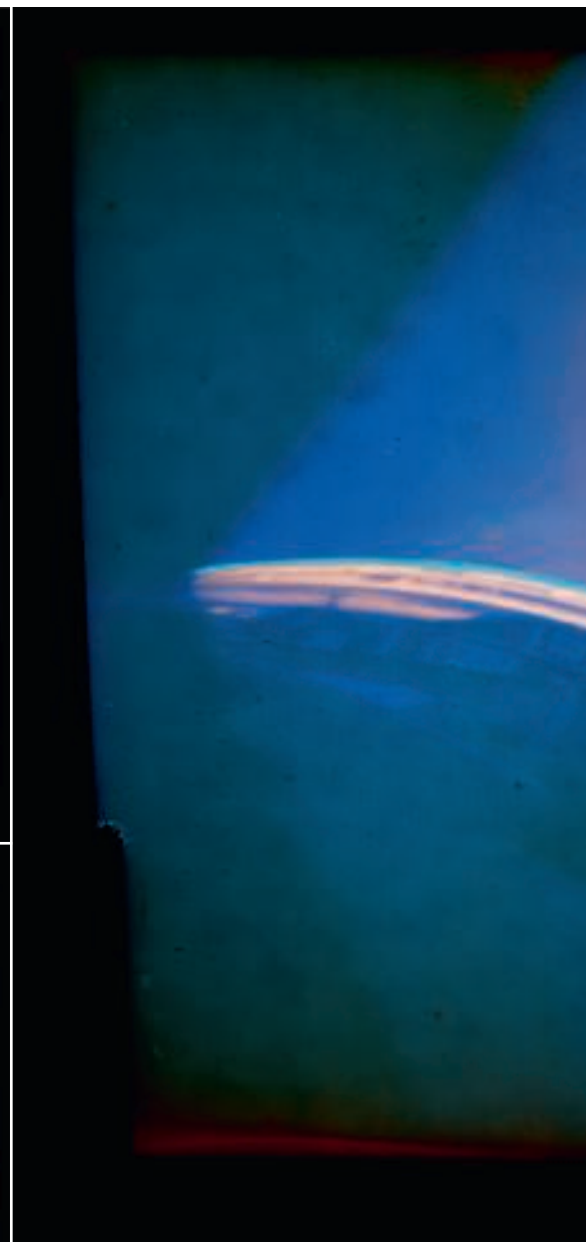
Het bovendek van
onderzoeksschip Ortelius.
Belichtingstijd: 1 week.

Het type fotogevoelig materiaal bepaalt
mede de kleur van de afdruk.
Belichtingstijd: 1 week.

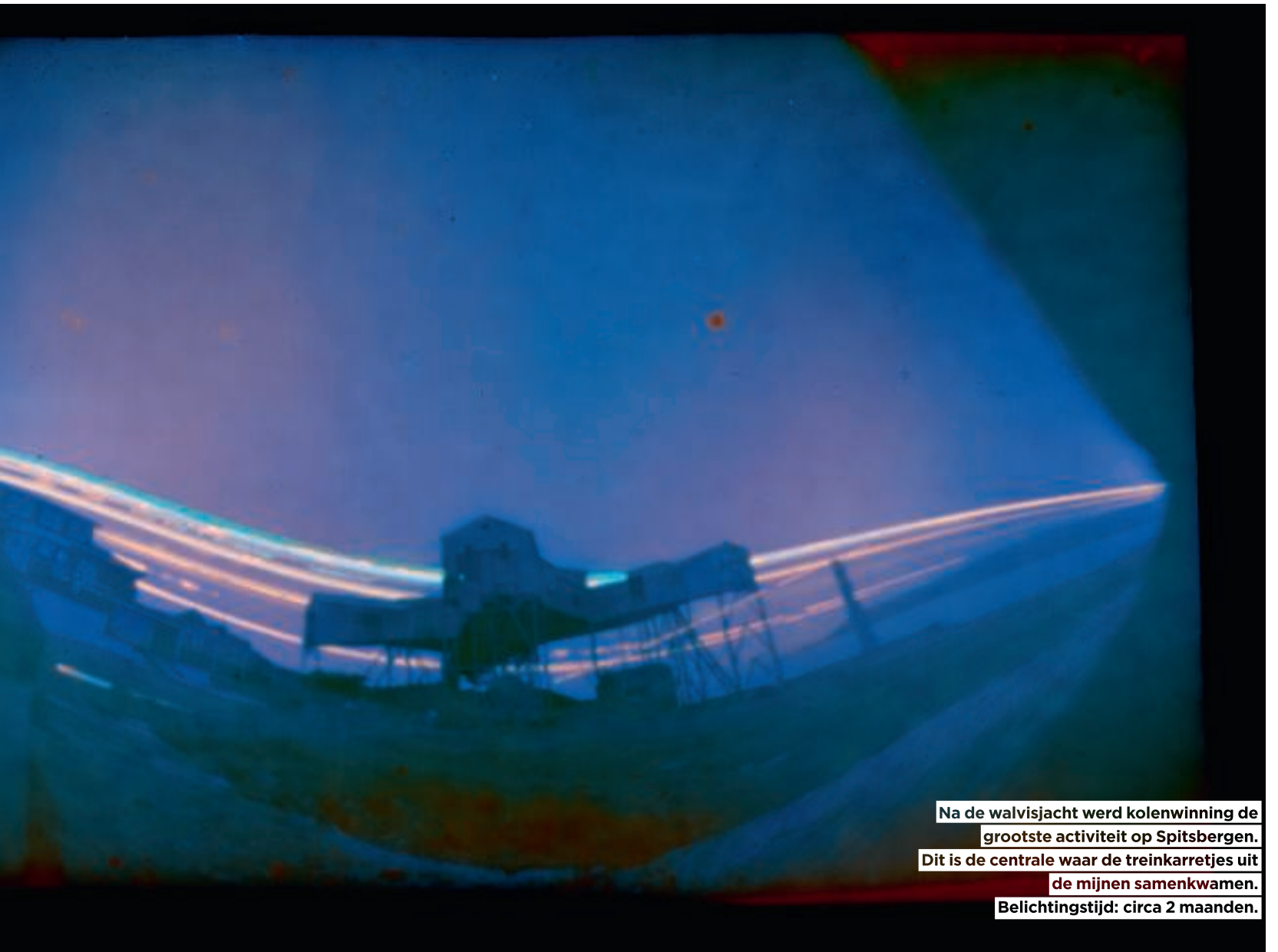
Het Nederlands poolstation
op Spitsbergen.
Belichtingstijd: 2 maanden.

Een knip met je vingers, meer tijd verstrikt er doorgaans niet bij het nemen van een foto. Maar dan deze serie: soms stonden de sluiters van de camera's twee maanden open.

Shapes of Time heet het project. Kunstenaar Udo Prinsen wilde het verstrijken van de tijd vastleggen op Spitsbergen, dat bizarre eiland boven Noorwegen; ruim anderhalf keer zo groot als Nederland, voornamelijk bedekt met sneeuw en ijs. Een eiland voor mijnwerkers, toeristen en poolonderzoekers.

Prinsen reisde af naar het Noorden met de SEES-expeditie, een bont gezelschap van wetenschappers en bekende Nederlanders dat afgelopen zomer richting Spitsbergen trok om veranderingen in het poolgebied in kaart te brengen. Een van die wetenschappers is Maarten Loonen, werkzaam bij de Rijksuniversiteit Groningen en manager van het Nederlands Arctisch Station. Op verzoek van Prinsen legde Loonen een dertigtal doosjes neer op strategi-

Na de walvisjacht werd kolenwinning de grootste activiteit op Spitsbergen.

Dit is de centrale waar de treinkarretjes uit de mijnen samenkwamen.

Belichtingstijd: circa 2 maanden.

Met zelfgemaakte camera obscuraatjes legde kunstenaar Udo Prinsen het verstrijken van de tijd vast op Spitsbergen, domein van mijnwerkers en poolonderzoekers.

sche locaties in en rondom zijn poolstation. Daarnaast plaatste Prinsen tachtig van die obscure doosjes in Longyearbyen, met ongeveer 2.500 zielen de grootste nederzetting op Spitsbergen. Gewoon van die zwarte ronde doosjes waar u vroeger uw fotorolletje in bewaarde.

Prinsen had in elk doosje een gaatje geprikt, en de binnenwand bekleed met lichtgevoelig papier. Zo maakte hij minicamera's waarvan de sluiters altijd open staat. Regelmatig sjeesden er bewoners en toeristen voorbij de 'lens', maar die haalden de

uiteindelijke foto niet. Het lichtgevoelig papier vereeuwigde alleen het min of meer permanente uitzicht; de zendmasten van wetenschappelijke apparatuur, de buitenmuren van de lokale kroeg, de kruisen van de begraafplaats.

En die golvende witte lijnen, die op veel foto's te zien zijn? Dat is de zon, die traag zijn baan in het lichtgevoelig papier brandt. De bovenste lijn is van de langste dag, de onderste van de dag dat Prinsen de doosjes weer sloot. De doosjes van het poolstation gaf Loonen hem aan boord van het ex-

peditieschip. Sommige exemplaren bleken helaas ontvreemd. Niet door dieven, maar door liefhebbers van *geocaching*, denkt Prinsen. Bij dit populaire tijdverdrijf moeten deelnemers op basis van gps locaties vinden waar aanwijzingen zijn verstopt in, u raadt het al, kleine doosjes.

Gelukkig had Prinsen ruim uitgezet en kwam hij terug met voldoende materiaal. Ook op het onderzoeksschip Ortelius en aan wal van het eiland Edgeøya maakte hij opnamen met deze kleine camera obscura's. 'Daar hield ik ook een kortere sluitertijd aan, waardoor je soms de schim van een mens ziet. Bijvoorbeeld bemanningsleden die overleggen of wetenschappers op de uitkijk voor ijsberen of walvissen. Ze moesten dan wel een paar minuten in dezelfde houding blijven staan. Onderdeel worden van de omgeving, als een standbeeld.'

Tonie Mudde

Meer informatie: udoprinsen.com/sees. In juni volgt een expositie in het stadhuis van Utrecht. ●